

בתוקף מתאריך: 1.5.02

פרק: 03 - בתי סוהר

ת' עדכון אחרון:

מס' הפקודה: 03.08.00

ביצוע חיפושים לסוגיהם

1. א. חוקי המדינה מקנים זכויות לאסיר באשר לשמירה על כבודו כאדם. כללי
חוקי היסוד שנחקקו בהקשר לכבוד האדם וחירותו הביאו לעדכון חוקי סדר הדין הפלילי, ובמקביל לתיקונים בפקודת בתי הסוהר בעניין החיפושים באסירים.
- ב. הפקודה מפרטת את ההליכים לביצוע חיפושים באסירים ומתבססת על חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף החשוד) התשנ"ו1996- וכן על פקודת בתי הסוהר (נוסח חדש) התשל"ב1971- - ס' ז'1: סמכויות סוהר - עיכוב, מעצר וחיפוש (תיקון תשנ"ו) (להלן: פקודת בתי הסוהר).
- ג. מתוך רצון לשמור על כבודו וצינעת הפרט של האסיר, יהא תהליך החיפוש איטי ומדורג כמפורט בהמשך.
- ד. קיום שרשרת הראיות של מוצג אשר נמצא ברשותם של אסירים או בכליהם תשמש לצורך הגשת תביעה.
2. א. לפרט תהליך שיטתי לבדיקת אסיר הנכנס לבית הסוהר ואשר לגביו קיים מטרה חשד סביר שהוא מנסה להבריח אמל"ח, סמים מסוכנים ו/או כל דבר אחר האסור עפ"י כל דין. אחר האסור עפ"י כל דין.
- ב. לפרט אופן שמירת המוצג המשמש כראיה משפטית.
3. א. "סם מסוכן" - כמשמעותו "בפקודת הסמים המסוכנים", לרבות חומר החשוד כסם מסוכן.
- ב. "מוצג" - מסמך, תעודה או חפץ וסימנים שהינם ראיות משפטיות הקושרות את החשוד לעבירה לדוגמה: חומר החשוד כסם מסוכן, דוקרן, סכין, כלי נשק, טביעת אצבע, עיקבות נעליים וכדו'.
- ג. "שרשרת תפיסה" - נוהל תפיסה וסימון מוצגים המתעד את הטיפול במוצגים מהזירה עד להצגתם בבית משפט.
- ד. "חיפוש על גופו של אדם" - חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או פנימי או בחינה חזותית של גופו העירום.

ה. "חיפוש חיצוני" - כל אחד מאלה:

- לקיחת חומר שמתחת לציפורניים.
- לקיחת חומר מעל הגוף.
- בדיקה על העור.

ו. "חיפוש פנימי" - כל אחד מאלה:

- הדמיית פנים הגוף באמצעות מכשיר רנטגן.
- הדמיית פנים הגוף באמצעות סורק מסוג כלשהו.
- בדיקה גניקולוגית, לרבות לקיחת חומר.

ז. "סוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים":

מי שהוסמך לעניין סימן זה על ידי הנציב לאחר שקיבל הכשרה מתאימה כפי שיקבע.

ח. "סמים" - סמים מסוכנים כהגדרתם בפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג1973-.

ט. "עצור" - מי שנעצר ע"י סוהר.

י. "קצין" - סוהר בדרגת רב-כלאי ומעלה, או סוהר בדרגת כלאי ומעלה הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים של שירות בתי הסוהר שהשר לבטחון פנים הסמיכו לעניין סימן זה.

סמכויות חיפוש

4. פקודת בתי הסוהר מפרטת סמכויות החיפוש של אסירים ע"י השב"ס כדלקמן:

95ג. סמכות חיפוש אגב מעצר (תיקון: תשנ"ו)

א) סוהר העוצר אדם לפי סעיף 95ב רשאי לערוך חיפוש על גופו.

ב) היה לסוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים, העוצר אדם בבית סוהר לפי סעיף 95ב, יסוד סביר לחשוד שעל גופו של העצור נמצאת ראייה להוכחת ביצוע של עבירת סמים, רשאי הוא לחפש על גופו וכן לערוך בחינה חזותית של גופו העירום של העצור.

95ד. סמכות חיפוש בעת קבלת אסיר למשמורת (תיקון: תשנ"ו)

סוהר המקבל אסיר למשמורת בבית סוהר או למשמורתו מחוץ לבית סוהר רשאי לערוך חיפוש על גופו של האסיר; כן רשאי סוהר, כדי למנוע הכנסת חפץ אסור לבית הסוהר, גם ללא חשד שהאסיר עבר עבירה; לעניין סעיף זה, "קבלה למשמורת" - לרבות קבלת אסיר החוזר לבית הסוהר לאחר יציאה ממנו כדין.

95ה. חיפוש באסיר בעת שהייתו בבית סוהר (תיקון: תשנ"ו)

(א) סוהר רשאי לערוך, בכל עת, חיפוש על גופו של אסיר, ככל שהדבר נחוץ לשם שמירה על ביטחון המדינה, או לשם שמירה על הביטחון, הסדר הטוב והמשמעת בבית הסוהר.

(ב) היה לקצין שירות בתי הסוהר יסוד סביר לחשוד כי האסיר מחביא בכליו או בבגדיו חפץ אסור שעלול לפגוע בביטחון המדינה או בביטחון בית הסוהר, רשאי הוא להורות על עריכת בחינה חזותית של גופו העירום של האסיר.

(ג) היה לסוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים יסוד סביר לחשוד כי אסיר הנמצא בבית הסוהר מחזיק או החזיק בכלי ירייה או בחומר נפץ, רשאי הוא לערוך חיפוש חיצוני באסיר.

95ו. היעדר הסכמה (תיקון: תשנ"ו)

(א) חיפוש חיצוני ובחינה חזותית של גוף עירום לפי סימן זה יהיו בהסכמת העצור או האסיר לפי העניין.

(ב) בהיעדר הסכמת העצור או האסיר רשאי מי שהוסמך לערוך חיפוש להשתמש בכוח סביר לעריכתו, אם קצין שירות בתי הסוהר אישר זאת בכתב, לאחר שנתן לעצור או לאסיר הזדמנות לטעון את טענותיו בפניו.

95ז. חיפוש באסיר מחוץ לבית הסוהר (תיקון: תשנ"ו)

(א) סוהר המלווה אסיר מחוץ לבית הסוהר רשאי לערוך חיפוש על גופו בכל עת.

(ב) היה לסוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים יסוד סביר לחשוד כי על גופו של אסיר המלווה בידי סוהר נמצאים סמים, רשאי הוא לערוך בחינה חזותית של גופו העירום.

**הנחיות כלליות
לביצוע חיפושים
באסירים**

5. א. ביצוע חיפושים הינה פעולה עדינה שיש בה משום פגיעה בפרטיותו של הנבדק. לעתים קרובות מלווה פעולת החיפוש במתח בין אישי השורר בין הבודק לנבדק, דבר הפוגע בעצם ביצוע הבדיקה. לעתים, עלול הנבדק ליצור מתח שכזה במהלך הבדיקה על מנת לפגוע בה.

ב. כדי לעמוד ביעדי החיפוש על מבצע החיפוש לפעול בצורה עניינית, תוך שמירה מירבית על כבודו של הנבדק. סוהר המחפש באסיר ינהג באופן מקצועי, תוך התייחסות והתמקדות לעניין הבדיקה. במהלך הבדיקה, יש לשמור על ציודו ובגדיו של האסיר.

6. א. חיפושים על גוף האסיר נעשים בנסיבות שונות לצורך גילוי חפצים אסורים, דגימת שתן וכיו"ב. הוראות החוק מגדירות כאמור, הרשאות לביצוע חיפושים מסוגים שונים.
- ב. סוגי החיפושים המתבצעים על גוף האסיר:
- חיפוש על גופו של האסיר.
 - בחינה חזותית של גוף האסיר העירום.
 - חיפוש חיצוני באסיר.
 - לקיחת דגימת שתן.
 - חיפוש פנימי.
7. החיפוש באסיר הינו המרכיב הבסיסי בתהליך המניעה והגילוי של נסיונות החדרה או אחזקת חפצים מסוכנים בין כותלי בית הסוהר. ערכו ותוצאותיו של החיפוש על גוף האסיר מותנה בראש ובראשונה, ביסודיות הבדיקה. בדיקה שאינה יסודית מספיק או הנעשית כלאחר יד, תחטיא את המטרה ולא תביא לגילוי החפץ האסור. השלכתה של בדיקה לא יסודית הינה ארוכת טווח לאור העידוד אותו יכול לקבל האסיר מהצלחתו להחדיר או להחזיק בחפץ האסור.
8. א. בדיקה חזותית של גוף האסיר בעירום תיעשה עפ"י ההנחיות המפורטות בסעיף 5 לעיל.
- ב. בבדיקה זו יש להקפיד על אפשרויות הסתרה בין כפלי הגוף באזור המפשעה ואחורי הגוף.
9. א. עפ"י החוק יש לקבל הסכמתו של האסיר לבצע חיפוש חיצוני ובחינה חזותית של גופו העירום.
- ב. במקרים בהם מסרב האסיר לביצוע החיפוש, יש להעביר את הנושא לטיפול קצין וזה יברר את הסיבות לאי הסכמת האסיר.
- ג. במקרה של היעדר הסכמת האסיר לחיפוש חיצוני או לבחינה חזותית של גוף עירום, יערוך הקצין שימוע לאסיר ורק בעקבותיו יחליט אם יש מקום לערוך החיפוש בכפייה וחיפוש תוך שימוש בכח סביר. החליט הקצין בחיוב, יתן את האישור בכתב.
10. בהיעדר הסכמה לביצוע חיפוש פנימי - יש לפנות ליועמ"ש לקבלת היתר ביהמ"ש לעריכת חיפוש כאמור, ואין לערוך החיפוש הפנימי כל עוד לא ניתן לכך אישור בית המשפט.

חיפושים על גוף
האסיר

ביצוע חיפוש
באסיר

בחינה חזותית של
גוף האסיר
בעירום

הסכמה לביצוע
חיפוש בעירום

היעדר הסכמה
לביצוע חיפוש
פנימי

שיטת חיפוש

סמים

11. א. אסיר הנכנס לראשונה לבית סוהר או חוזר אליו וקיים חשד כי ברשותו סם מסוכן, יופנה לחדר מבודד לשם עריכת חיפוש יסודי בחפציו ועל גופו. מודגש הצורך לשמור על כבוד האסיר גם בחיפוש על גופו ללא בגדים, ולפיכך ייעשה החיפוש בנפרד מאסירים ומסוהרים אחרים.
- ב. אם נמצא ברשותו של האסיר סם מסוכן, תוזמן מייד המשטרה לפתיחת תיק פלילי.
- ג. לא נמצא סם ברשות האסיר, אך יש להניח כי הסם חבוי בתוך גופו - יוחזק האסיר בהפרדה בידיעת מנהל בית הסוהר ובאישורו לתקופה שלא תעלה על 72 שעות. במשך פרק הזמן יש לבקר את האסיר לפחות פעמיים ביום.
- ד. בהיות האסיר בהפרדה כאמור בסעיף ג. לעיל, יש לבדוק אם הוא מוכן לביצוע צילום סקירת בטן. הצילום יבוצע באישור הרופא, רק אם האסיר הביע בכתב ובמפורש את הסכמתו לצילום. לא נמצא בצילום דבר - יועבר האסיר לאגף בו שהה לפני צאתו מבית הסוהר.
- ה. נמצא בצילום סקירת בטן כי האסיר מחזיק בבטנו גוף זר - יובא הדבר מייד לטיפולו של הרופא ולידיעת מנהל בית הסוהר שיפעל כמצויין בסעיף ב. לעיל.

שיטת סימון

מוצגים

12. א. סוהר המוצא או התופס מוצג (להלן - התפיסה) יאספו בזהירות לבל יושחת, יכניסו למעטפה, ויסמן על גבי המעטפה את שמו ומספרו האישי ואת פרטי התפיסה כגון: תאריך ושעה, מקום התפיסה ונסיבותיה, זהות המעורבים וכיוצא בזה, בצורה שתבטיח במועד מאוחר יותר את זהותו של המוצג ואלה שטיפלו בו לאחר תפיסתו וירשום דו"ח תפיסה וסימון.
- ב. המעטפה כשבתוכה המוצג תימסר לקצין הבטחון ובהעדרו למפקד המשמרת.
- ג. קצין הבטחון או מפקד המשמרת, יחתום את המעטפה בחותם שעווה באופן כזה שלא תהא אפשרות להוציא את המוצג בלי שבירת החותם.
- ד. קצין הבטחון או מפקד המשמרת יפקיד המוצג בכספת היחידה או בארון ברזל עם ברית, ויצרף למוצג דו"ח שיתאר את העובדות שנמסרו לו מרגע התפיסה ועד לשלב המסירה לידו.
- ה. המוצג יימסר לחוקר המשטרתי תמורת כתב התחייבות, שבו יצויין מספר פ"א בתיק החקירה המתאיח.

גורם ביצוע

13. אחריות ביצוע:

- בבית הסוהר - מנהל
במטה המחוז - מפקד המחוז
בנציבות - רמ"ח בטחון